

Tentamenskrivning, 2005-08-27, kl. 14.00-19.00
5B1117, matematik III för E och ME (6p)

- Om du redan är godkänd (dvs har minst 6 godkända lappskrivningar) så skall du endast räkna uppgifter från B-delen.
- Om du inte är godkänd får du räkna uppgifter från både A-delen och B-delen. För uppgifter från A-delen tillgodoräknas dock endast det antal poäng som kompletterar din bonuspoäng till 18p.

Preliminära gränser för betygen 3, 4 och 5 är 18, 25 och 31 poäng inklusive bonuspoäng. Samtliga behandlade uppgifter skall förses med utförlig och tydlig lösning.
Lösningsförslaget skall textförklaras Bristande läsbarhet medför poängavdrag.

Hjälpmedel: Medföljande formelblad. För matematik III.

Del A, 3-poängsuppgifter

Den som blivit godkänd på lappskrivning X , $1 \leq X \leq 7$, hoppar över motsvarande uppgift nedan och får full poäng på uppgiften.

1. Beräkna dubbelintegralen

$$\iint_D \frac{1}{x^2} \ln \frac{y}{x} dx dy \text{ då } D \text{ ges av } 1 \leq x + y \leq 2, 1 \leq \frac{y}{x} \leq 2$$

2. Beräkna arean av den del av planet $2x + 2y + z = 2$ som ligger innanför ytan $z = x^2 + y^2$.

3 Beräkna

$$\int_{\Gamma} (x^2 + y) dx + (y^2 + x) dy$$

från punkten $(1, -1)$ till $(-3, 3)$ längs kurvan $|x - y| + 2x + y = 3$.

4. Hastighetsvektorn i en vätskeströmning är $\mathbf{F} = (z, 0, x^2 + 2z)$.

Beräkna den vätskevolym, som per tidsenhet strömmar ut från kroppen som begränsas av xy -planet och ytan $2z = 1 - x^2 - y^2$.

5. Beräkna cirkulationsintegralen $\oint_{\Gamma} \mathbf{F} \cdot d\mathbf{r}$, då Γ är skärningskurvan mellan ytorna

$$z = x^2 + 2y^2 \text{ och } x^2 + y^2 = 1 \text{ och } \mathbf{F} = (y^2 z e^x + x^2 y, 2y z e^x + y z, y^2 e^x).$$

Kurvans projektion på xy -planet är positivt orienterad.

Var god vänd

6. Låt u och $\mathbf{F}$ vara differentierbara funktioner av typ $\mathbb{R}^3 \rightarrow \mathbb{R}$ respektive $\mathbb{R}^3 \rightarrow \mathbb{R}^3$. Verifiera att

$$\text{rot}(u\mathbf{F}) = (\text{grad } u) \times \mathbf{F} + u(\text{rot}\mathbf{F})$$

7. Beräkna $\iint_{\Sigma} (1 + 2x + 3y + 4z) \hat{n} d\sigma$, där ytan $\Sigma : 9x^2 + 4y^2 + z^2 = 36$

Del B, 4-poängsuppgifter

8. Ett gasmoln i rymden har, för $r > 1$, tätheten $f(r) = \frac{2}{r^4}$ uttryckt i sfäriska koordinater (r, θ, φ) . Gravitationspotentialen Φ som alstras av gasmolnet uppfyller Poissons ekvation $-\Delta\Phi = f$. Bestäm alla sfäriskt symmetriska lösningar, dvs alla lösningar på formen $\Phi = \Phi(r)$, till denna ekvation för $r > 1$ ($\Delta\Phi = \nabla^2\Phi = \text{div}(\text{grad}\Phi)$)

9. Låt Γ vara en enkel sluten kurva som löper runt cylinderytan $x^2 + y^2 = 1$ ett varv.

Visa att värdet av $\left| \oint_{\Gamma} (y + 2x) dx + (x^2 + z) dy + (z^2 + y) dz \right|$ är oberoende av vilken sådan kurva som väljs och bestäm detta värde.

10. Genom sambandet

$$\begin{cases} x = uv \cos \varphi & u, v \in [0, \infty) \\ y = uv \sin \varphi & \varphi \in [0, 2\pi) \\ z = \frac{u^2 - v^2}{2} \end{cases}$$

definieras ett kroklinjigt koordinatsystem (paraboliska koordinater) i rymden. Uttryck Laplaces operator $\Delta = \nabla^2$ i dessa koordinater samt beräkna $\Delta\Phi$ där

$$\Phi(u, v, \varphi) = (u^2 + v^2) \cos \varphi$$

11. Låt f och g vara kontinuerligt deriverbara funktioner i rymden och sätt $\mathbf{F} = \nabla f$. Bestäm $\mathbf{F} \cdot \text{rot}(g\mathbf{F})$.

12. Vektorfältet $\mathbf{F}(r, \theta, \varphi) = r^{-4} [(3\cos^2 \theta + 2r\cos \theta - 1 + r^2 - r^5)\mathbf{e}_r + (\sin 2\theta + r\sin \theta)\mathbf{e}_\theta]$ är given i sfäriska koordinater.

Beräkna flödet av vektorfältet $\mathbf{F}$ över ytan $\Sigma : 4x^2 + 4y^2 + z^2 = 9, z > 0$.